

FINANSUTSKOTTETS UTLÅTANDE **7/2004 rd**

Statsrådets utredning med anledning av de centrala målen för Finlands EU-politik 2004

Till stora utskottet

INLEDNING

Remiss

Stora utskottet sände den 6 februari 2004 statsrådets utredning med anledning av de centrala målen för Finlands EU-politik 2004 (E 111/2003 rd) till finansutskottet för eventuella åtgärder.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- konsultativ tjänsteman Jussi Huopaniemi, finansministeriet.

STATSRÅDETS UTREDNING

Statsrådets utredning gäller de centrala målen för Finlands EU-politik 2004. Målen baserar sig på rådets strategiska program för 2004—2006, ordförandeländerna Irlands och Nederländernas

gemensamma verksamhetsprogram för 2004 samt på det irländska ordförandeskapets halvårsprogram.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Finansutskottet koncentrerar sig i detta utlåtande på sitt eget behörighetsområde som i utredningen främst består av den ekonomiska politikens trovärdighet (punkt 4), förberedelserna inför förhandlingarna om EU:s budgetramar (punkt 5) samt handlingsplanen för den nordliga dimensionen (punkt 11). Utskottet återkommer till dessa ärenden bl.a. när det behandlar kommissionens meddelande om de nya budgetramarna som publicerades i början av februari och regeringens ställningstagande till det. Regional- och strukturpolitiken behandlas i ett utlåtande

som kommer att ges om den nyutkomna sammanhållningsrapporten.

Den ekonomiska politikens trovärdighet

Den 30 januari 2004 antog EU-ministerutskottet ett dokument där det konstateras att ett av målen är att återställa förtroendet för den ekonomiska politiken. I detta sammanhang hänvisas till diskussionen om tillämpningen av stabilitets- och tillväxtpakten. Detta har i sin tur samband med Tysklands och Frankrikes alltför stora underskott som har behandlats i Ecofin-rådet samt med den talan som kommissionen väckt. Kommissionen har fattat beslut om att Ecofin-rådets

beslut att inte vidta åtgärder mot Frankrike och Tyskland underkastas EG-domstolsprövning och Europeiska centralbanken har gett sitt stöd till beslutet. Varken kommissionen eller ECB har ansett det vara befogat att börja ändra på innehållet i tillväxt- och stabilitetspakten utan ser hellre att den efterföljs bättre. Också Finland anser att tillväxt- och stabilitetspakten måste efterföljas konsekvent. Detta är ytterst viktigt för en trovärdig ekonomisk och monetär union och en gemensam strategi för utveckling av ekonomi och sysselsättning.

Finansutskottet har behandlat frågor i anslutning till tillväxt- och stabilitetspakten bl.a. i sina utlåtanden FiUU 23/2002 rd och FiUU 55/2002 rd samt i sitt betänkande FiUB 45/2002 rd om bankfullmäktiges lägesrapport. Utskottet har understrukit paktens betydelse och ansett det nödvändigt att riktlinjer och rekommendationer för tillväxt och stabilitet följs konsekvent i samtliga medlemsländer men särskilt i de stora. Finansutskottet har också konstaterat att nationella stabilitetsprogram är viktiga styrinstrument för den gemensamma ekonomiska politiken och att det är viktigt att varje land följer sitt eget stabilitetsprogram. Av denna anledning borde stabilitetsprogrammen behandlas på bredare bas i medlemsländerna. I praktiken betyder detta att de nationella parlamenten engageras mer i målformuleringen. Också budgetförfarandena i de olika länderna bör av allt att döma utvecklas, bl.a. ramförfarandet. Uppförandekoderna i anslutning till stabilitets- och tillväxtprogrammen bör kunna revideras och preciseras vid behov. Nya metoder och indikatorer som bidrar till en strukturell budgetbalans och hållbarhet gör samordningen något klarare men löser sannolikt inte alla trovärdighetsproblem.

Finansutskottet påminner också om kommissionens meddelande om bättre samordning av budgetpolitiken (E 140/2002 rd). I meddelandet föreslår kommissionen ett program ifyra punkter som ska stödja genomförandet av stabilitets- och tillväxtpakten. Enligt förslaget behövs det ett starkt politiskt åtagande, bättre analys av den ekonomiska politiken och finanspolitiken, effek-

tivare korrigeringsmetoder samt bättre information och utnyttjande av offentlighet.

Man har försökt förbättra analysen av den ekonomiska politiken och finanspolitiken bland annat genom att utveckla konjunkturrensade indikatorer som beskriver den strukturella budgetbalansen och kalkyleringsmetoderna. En bättre samordning av den ekonomiska politiken har i sin tur samband med utvecklingen av hållbarhetsindikatorer inom den offentliga ekonomin.

Den åldrade befolkningen medför en utmaning som samtliga medlemsländer måste tackla, de nya länderna medräknade. Alla länder är rätt ense om målen, vilket ger ett bra utgångsläge att vidareutveckla samordningen och den gemensamma målformuleringen. Vid sitt möte i Stockholm godkände Europeiska rådet en strategi för åldrandet. Strategin tar sikte på högre sysselsättningsgrad, minskad skuldsättning samt i synnerhet avveckling av pensionssystem som ger möjlighet till förtidspensionering.

Förberedelserna inför förhandlingarna om EU:s budgetramar

I sitt utlåtande FiUU 8/2003 rd tog finansutskottet ställning till Finlands strategiska prioriteringar inför EU:s nya budgetplan.

Det handlar om att bereda den första budgetplanen för en utvidgad union, vilket gör processen mera krävande än normalt. Utskottet har ansett det viktigt att beredningen kopplas fastare samman med den politiska planeringen i hela unionen på medellång sikt.

Efter unionens utvidgning kommer Finland ännu klarare att vara en nettobetalare. Som motvikt till sin egen bidragsgivarroll bör Finland sträva efter att få ut maximal nytta av stöden från gemenskapen. De finansiella konsekvenserna för Finland beror naturligtvis också på storleken på EU:s budget och Finlands finansiella bidrag till budgeten.

Finlands totala finansiella situation och vårt finansiella bidrag från EU under tiden efter 2006 beror i avgörande grad på hur väl vi lyckas hålla kvar våra svagast utvecklade områden inom ramen för de högsta regionala stöden. Enligt finansutskottets mening är det helt riktigt att mål

1-områdena bibehåller sin ställning som högsta nationella prioritet inför den nya budgetplanen. Därmed kommer EU:s samlade regional- och strukturpolitiska utgifter att spela en större roll än någonsin för landets finansiella situation. Också efter 2006 behövs det vid sidan av mål 1 ett instrument typ det nuvarande mål 2-programmet för att underlätta omstruktureringar.

Det främsta målet med hänsyn till landsbygdsutvecklingen är att våra mycket glest befolkade mål 1-områden fortsatt omfattas av unionens mål 1 för det högsta regionala stödet. Med tanke på landsbygdsens utveckling är detta mål det allra viktigaste för Finland. Samtidigt bör det ses till att Finland fullt ut utnyttjar strukturprogramsmidlen. Tidigare erfarenheter visar att speciellt den glest bebyggda perifera landsbygden har haft alltför liten nytta av detta programbaserade utvecklingsarbete som vilar på regionutvecklingsmyndigheternas ansvar och finansieras genom EU:s strukturfonder. Landsbygdsutvecklingen kommer att få större betydelse och vikt i den utvidgade unionen, vilket förutsätter ett betydande tillskott i anslagen för landsbygdsutveckling. Finansutskottet understryker också i detta sammanhang betydelsen av åtgärder för att öka Finlands andel av medlen för landsbygdsutveckling. Till fördelningskriterierna borde, menar utskottet, läggas ogynnsamma naturförhållanden, gles bebyggelse och långa avstånd samt de objektiva kriterierna enligt landsbygdsförordningen.

En central utgångspunkt i beredningen av budgetramarna är att Lissabonstrategin för konkurrenskraft ska genomföras fram till 2010, trots att en så här snabb tidtabell utgör en utmaning. För ökad konkurrenskraft krävs det många olika riktlinjebeslut inom flera förvaltningar. Konkurrenskraften påverkas av bl.a. beskattningen, befolkningens utbildning, tillgången på arbetskraft, arbetsmarknaden inklusive stabilitet och löneutveckling, den vetenskapliga och teknologiska omvärlden samt trafiknäten och logistikförbindelserna.

EU:s finansiella system är komplicerat och snedvridet. Systemet för egna medel innehåller en lång rad betalningslättnader som diskrimine-

rar vissa stater i förhållande till andra. För Finland vore det ett mycket fördelaktigare alternativ att ha ett system utan betalningslättnader. Ett rättvist och så öppet finansiellt system som möjligt är en nödvändighet också för att EU ska kunna nå sina mål för konkurrenskraften och för att öka sammanhållningen mellan medlemsländerna och medborgarna i dem. Finansutskottet accepterar eventuella övergångsarrangemang för att det nuvarande systemet med betalningslättnader ska kunna slopas inom en utsatt tid. Utskottet har upprepade gånger framfört att europeiska skatter inte kan användas för att förenkla systemet. Finansutskottet tillstyrker en ändring i finansieringssystemet som bygger på en bni-relaterad marginal, men unionen bör samtidigt bibehålla sina traditionella egna medel.

Utskottet tillstyrker Finlands mål att budgetdisciplinen bör bibehållas även i framtiden.

Den nordliga dimensionen och den nya grannskapspolitiken

Som utredningen visar håller man på att skapa ett nytt finansiellt instrument inom EU som omfattar både gränsöverskridande och regionalt samarbete och som möjliggör att anslagen används över gränser. Förslaget om det nya finansiella instrumentet beräknas bli framlagt i maj 2004.

Finansutskottet tog ställning till det nya finansiella instrumentet bland annat när det behandlade kommissionens preliminära budgetförslag för 2004 och kommissionens meddelande om en årlig politisk strategi för samma år (FiUU 9/2003 rd). Enligt då erhållen utredning kommer instrumentet att införas i egentlig mening först under den nya finansiella perioden som börjar 2007. Utskottet välkomnar varmt det nya instrumentet. Finland har ansett det vara viktigt att gränsområdet mellan EU och Ryssland omfattas av finansieringen inom ramen för det nya gränsområdesinstrumentet. Problemet med de nuvarande finansiella instrumenten är att finansieringen beroende på metod bara kommit någongonda sidan av gränsen till godo. Det nya finansiella instrumentet möjliggör finansiering på båda sidorna av gränsen och tjänar också finan-

sieringen av den nordliga dimensionen mycket bättre. Utskottet understryker att det nya instrumentet bör bygga på principerna i Interreg men att det också behövs adekvat Tacisfinansiering på den ryska sidan för att det ska råda jämvikt på båda sidorna av gränsen. Också samarbetet och samordningen med internationella finansinstitut bör främjas.

Helsingfors den 27 februari 2004

I den avgörande behandlingen deltog

vordf. Matti Ahde /sd
medl. Eva Biaudet /sv
Jyri Häkämies /saml
Kyösti Karjula /cent
Jari Koskinen /saml
Pekka Kuosmanen /saml
Reijo Laitinen /sd
Maija-Liisa Lindqvist /cent (delvis)
Mika Lintilä /cent
Pekka Nousiainen /cent
Pirkko Peltomo /sd
Virpa Puisto /sd

Sekreterare var

utskottsråd Alpo Rivinoja.

Utlåtande

Finansutskottet anför

att utskottet omfattar regeringens syn på saken.

Markku Rossi /cent
Matti Saarinen /sd (delvis)
Kimmo Sasi /saml
Anni Sinnemäki /gröna
Irja Tulonen /saml
Kari Uotila /vänst
Jukka Vihriälä /cent
ers. Arto Bryggare /sd (delvis)
Mikko Kuoppa /vänst (delvis)
Aulis Ranta-Muotio /cent (delvis)
Maija Rask /sd.